

BÆREDYGTIGHED OG UDDANNELSE

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

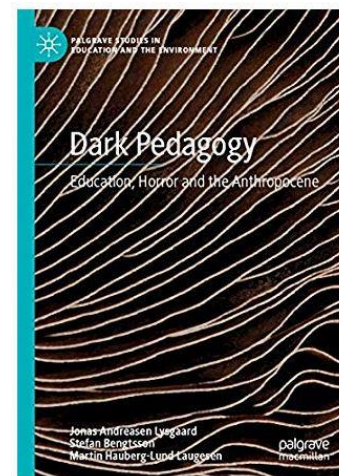
2. OKTOBER 2024

JONAS ANDREASEN LYSGAARD
LEKTOR

JONAS ANDREASEN LYSGAARD

- Lektor i uddannelse og pædagogik med specielt fokus på de frie skoler og bæredygtig udvikling
- Baggrund i historie, politisk teori og filosofi
- Folkeoplysning, NGO'er, Højskoler og videregående uddannelse
- forskningsenheden *Bæredygtighed og Uddannelse* DPU

HVAD UDFORDRER? KLIMA OG NATUR!

1. Gør noget nu, ellers er det for sent
2. Klimaudfordringerne er her allerede
3. Vi har redskaberne
4. Halvdelen af kloden er udsat
5. På vej mod tre graders opvarmning
6. Billigst at skære ned
7. Al handling hjælper

Og så er der biodiversitetskriser, PFAS, Covid etc.

KLIMA

Her er de syv vigtigste pointer fra verdens samlede klimaforskning

HVAD UDFORDRER? ØKONOMI!

- Unge amerikanerne tjener i dag mindre end deres forældre
- Finansielle kriser kommer oftere (07' & 22')
- Gæld er voksende
- Leveomkostninger er stigende
- Boligmarkedet er ude af kontrol
- Inflation udhuler indtægt

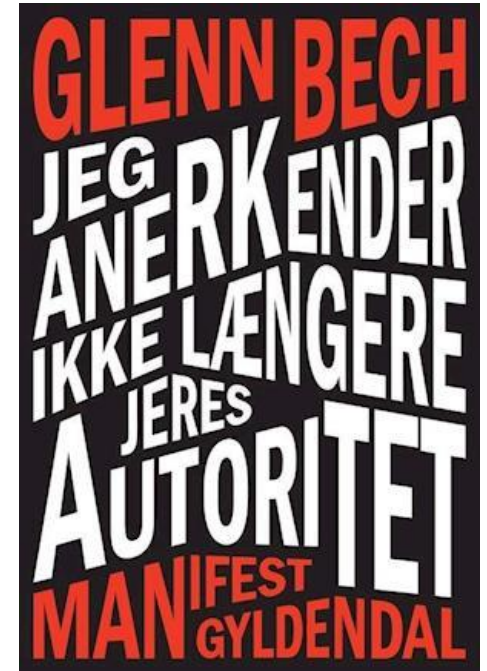
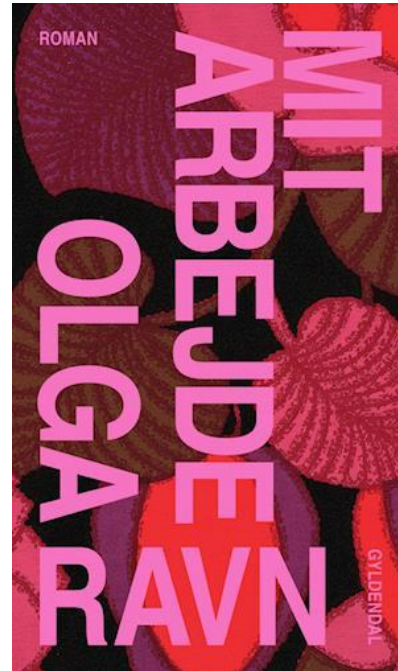
How the last 20 years of economic turmoil broke millennials

Written by **Hillary Hoffower** Apr 14, 2022, 4:00 PM

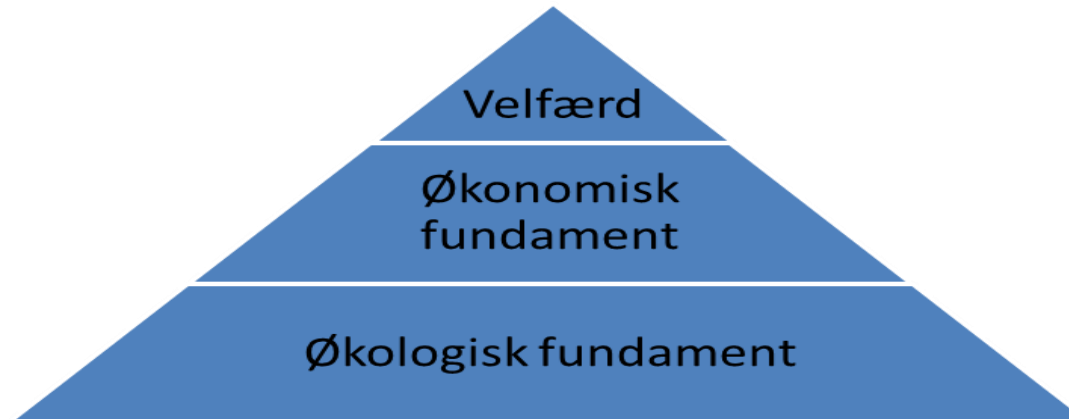

HVAD UDFORDRER? SOCIALITET!

- Præstations og perfektionskultur
- Relationskrise
- Angst for at vælge forkert
- Magt- og diskriminationsspørgsmål
- Seksualitet
- Etc?

BÆREDYGTIG UDVIKLING

FRA SPECIFIKT TIL ALMENT BEGREB

Fra specifikt biologisk begreb

Naturen som stabil og recirkulerende indenfor grænser

Til historisk globalt etisk og politisk begreb

”En bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende behov uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare” (Brundtland-rapporten 1987)

Til et alment begreb som anvendes på alt

Den korte og brede definition:

En udvikling, der ikke undergraver sig selv.

BÆREDYGTIG UDVIKLING – ET ESSENTIELT OMTVISTET KONCEPT

1. Værdimæssig ladning
2. Mangefacetteret og komplekst
3. Uklare regler for begrebets brug

HISTORISKE DILEMMAER VEDRØRENDE HANDLINGER OG KONSEKVENSER

- Nuværende vs kommende generationer
- Forholdet mellem at bevare og udvikle
- Det lokale vs det globale
- Rige vs fattige
- Individ vs fællesskab vs samfund
- Forholdet mellem økonomisk, socio-kulturel og økologisk udvikling
- Videnskabelig viden ift. værdier/praktisk fornuft

TRE GRUNDLÆGGENDE KENDETEGN

1) Forholdet mellem bevarelse og forandring

2) Det genskabende princip

3) Forholdet mellem helhed og del

(Læssøe 2020)

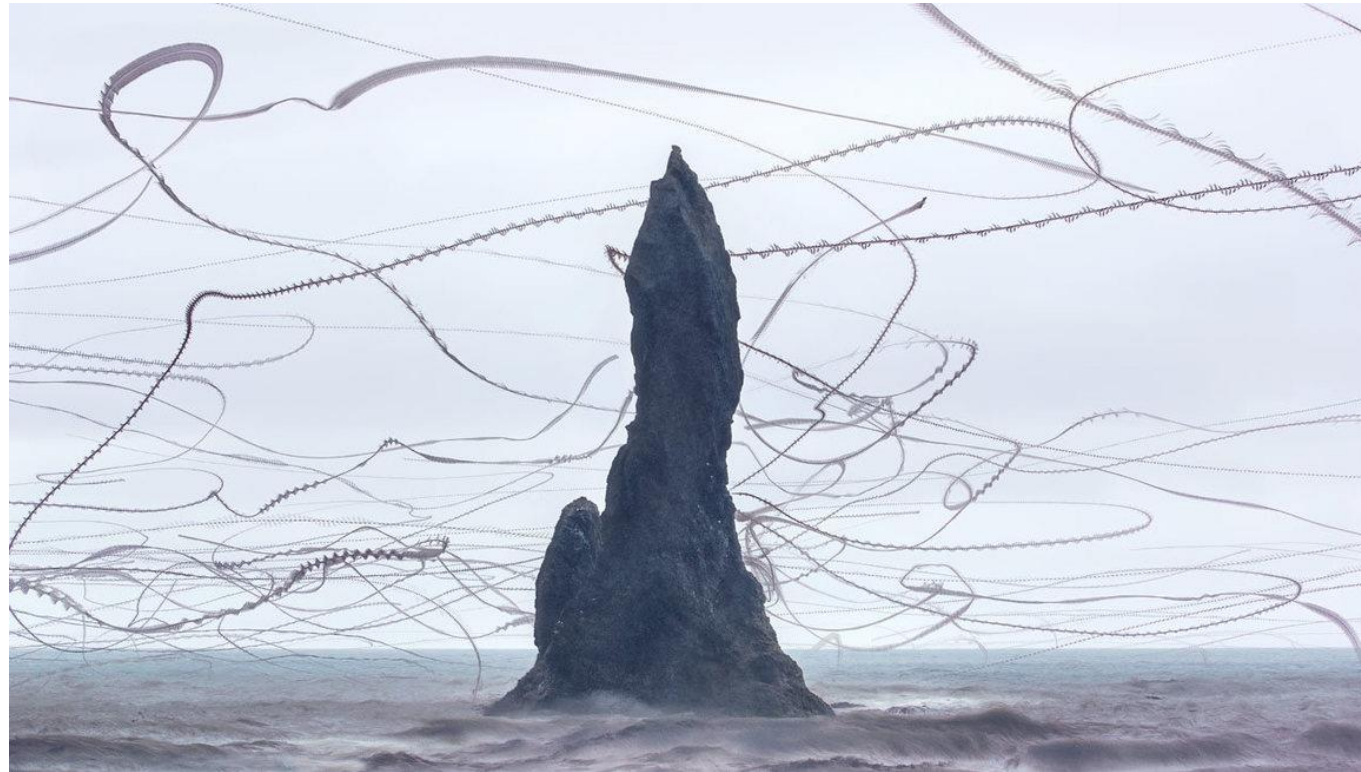
ILLERIS' 5 NIVEAUER FOR BÆREDYGTIGHED

- 1) **Planetens bæredygtighed** (sikring af naturgrundlaget for mennesker m.v.)
- 2) **Verdensdeles/landes bæredygtighed** (fx social, økonomisk og kulturel bæredygtighed i EU)
- 3) **Institutionel bæredygtighed** (fx at administrations- og omgangsformer fungerer hensigtsmæssigt for både medarbejdere og brugere)
- 4) **Mellemmenneskelig bæredygtighed** (måder at samarbejde og løse konflikter med gensidig anerkendelse og respekt)
- 5) **Individuel bæredygtighed** (balance i sig selv mellem stabilitet og fleksibilitet)

UDDANNELSE IND I USIKRE FREMTIDER

- Pædagogik og uddannelse som genskabelse af eksisterende samfund
- Pædagogik og uddannelse som dialoger med mulige fremtider

UDDANNELSE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

Snæver opfattelse - (UBU1)

- Promovere forandringer i adfærd
- Promovere adfærd og måder at tænke på, hvor behovet er klart identificeret i enighed
- Læring FOR bæredygtig udvikling

Bred opfattelse - (UBU2)

- Opbygge kapacitet til at tænke kritisk om, og ud over hvad eksperter fortæller.
- Undersøge og kritisere modsætningerne i "bæredygtig livsførelse"
- Læring SOM bæredygtig udvikling
- Den danske handlekompetence-tradition (Schnack, Breiting m.fl.)

EN BRED OG POSITIV TILGANG TIL PÆDAGOGIK OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

	Negativ Fokus på CO2 og forurening	Positiv CO2, Forurening, trivsel, livskvalitet og deltagelse
Smal Individuelle valg	1	2
Bred Individuelle valg og socio- materielle perspektiver	3	4

FN'S VERDENSMÅL OG UDDANNELSE

NØGLEKOMPETENCER FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING (ESDG, 2017)

1. Kunne håndtere systemisk tænkning i komplekse sammenhænge
2. Kunne foregribe og forstå mulige, sandsynlige og ønskelige fremtider
3. Kunne forstå de normative værdier der er i spil i interessekonflikter
4. Evnen til at tænke og arbejde strategisk og kollektivt
5. Evnen til at samarbejde og respektere andres værdier i samarbejder
6. Evnen til kritisk tænkning
7. Evnen til at forstå ens egen rolle i lokale, nationale og globale sammenhænge
8. Evnen til at kunne løse komplekse problemer ved hjælp af forskellige metoder

BÆREDYGTIG UDVIKLING PÅ FORSKELLIGE NIVEAUER

1. Bæredygtig udvikling som en udfordring på kommunalt niveau?

- Specifikke muligheder i din kommune? Politisk, geografisk, samarbejder.
- Samarbejder på tværs af institutioner?

2. Bæredygtig udvikling som en udfordring på institutionelt niveau?

- Hvilke specifikke muligheder er der for at arbejde med BU på de forskellige institutioner i kommunen?
- Hvordan arbejder ledelsen med BU?

3. Bæredygtig udvikling på tværs af drift, ledelse og uddannelses-aktiviteter?

- Hvordan kommunikeres der på tværs?
- Hvor sættes projekter i gang?
- Hvordan fordeles ressourcer?

4. Bæredygtig udvikling som en *generel* eller *alment* didaktisk/pædagogisk udfordring?

- Smalle/Brede/negative/positive perspektiver?
- Hvordan arbejder specifikke fagområder med bæredygtig udvikling?

5. Bæredygtig udvikling som en fagdidaktisk udfordring?

- Specifikke Fysik/Kemi, biologi, Geografi udfordringer og muligheder?

- Hvor ser du de største udfordringer/muligheder i din kommune?
- Har du værktøjer til at navigere disse udfordringer?
- Hvordan kan vi hjælpe hinanden?

AARHUS
UNIVERSITET